

Gambo.

Wie kent Gambo nog of heeft er van gehoord?

Het in 1911 gebouwde hotel-café-restaurant Van der Steeg, later “De Korenaar” genoemd. De bovenzaal bood ruimte aan 210 personen. Er zijn vele feesten en uitvoeringen gegeven. Vijf geslachten van de familie Van der Steeg hebben de zaak gedreven vanaf 1811 tot 1961. Links het gedeelte dat was ingericht als kruidenierswinkel met daarachter de schuur waarin de hengsten onderdak vonden.

Grote bekendheid kreeg het dorp Den Andel door de stalling van stempelhengst Gambo e.a..

Het Groninger Paard, ook wel Bovenlander genoemd.

Nederland kent een aantal eigen paardenrassen.

Het Friese paard is bekend, het Gelders paard – ook wel de Gelderlander – is tegenwoordig een zeldzaam paardenras.

Ook Groningen heeft een eigen paard: het Groninger Paard.

Het Groninger Paard werd vroeger ook wel Bovenlander genoemd. Dit ras heeft zich ontwikkeld voor werken in de zware kleigronden die Noord-Nederland rijk is.

Het Groninger Paard is een massief en krachtig paard voor boerderijwerk, maar wordt ook gebruikt voor tuigsport, mensport en voor normale dressuur.

Het ras staat bekend om zijn werkwillegheid en het rustige, betrouwbare karakter.

De Groninger is een sober paard, aangepast aan het Nederlandse klimaat. Hij kan langdurig grote werkprestaties leveren. De stap is ruim en energiek, de draf is vlot en economisch.

0510 Leven, wonen werken

Het staat samen met de Gelderlander aan de basis van het Nederlands warmbloedpaard dat in de paardensport uitstekende prestaties levert.

Bedreigd huisdierras.

Van oudsher had men hier het Groninger inlandse paard, dat veel overeenkomst vertoonde met het inlandse Friese paard, echter wat solider, meer gedrongen van bouw en iets minder behang. Door invloed van Spaanse paarden gedurende de 80-jarige oorlog kreeg het zijn sierlijke hoofd en hals, alsook zijn verheven gang. Vooral in de 2^e helft van 1800 ontstond een uitgebreide handel op Engeland in zwarte inlandse paarden tegen hoge prijzen. Veel goed fokmateriaal ging hierbij verloren en de fokkerij kwam in een ongunstige toestand. De laatste hier ter dekking staande hengst van inlands ras was Onsta.

Van die tijd af begonnen Staat en provincie zich er mee te bemoeien en een provinciale vereniging ter bevordering der paardenfokkerij werd opgericht. In 1883 sluit Groningen zich aan bij het Fr. P. St. waarin in 1896 het Gron. P. St. wordt opgericht. Het keuringswezen wordt wettelijk geregeld en men stelt als fokdoel het landbouw-tuigpaard. Op advies van de dierenarts A.W. Heidema, importeerden de Groninger fokkers hengsten uit Oldenburg en Oost-Friesland.

Beeldbepalend zou in de loop van de jaren de in 1927 geboren hengst Gambo worden: een ‘stempelhengst’, waaronder deskundigen bijzonder invloedrijke fokdieren verstaan.

Gambo was voor Groninger begrippen zo’n royaal bespierde, gedegen hengst, wiens nakomelingen als het ware gemaakt leken voor het zware werk op de akkers.

Gambo was de belangrijkste Groninger hengst uit die periode, een Oldenburger die geboren was in 1927.

De warmbloed kwam in 1928 naar Nederland.

In Den Andel is vanaf 1876 aan het Hotel v.d. Steeg onafgebroken een dekstation verbonden geweest, waar onder andere de volgende bekende hengsten ter dekking stonden: Roland I, Adelhart, Bucephalus, Addi, Cleon-Pelim, Martinius, Roland III, Trio, **Gambo**, Baldo, Rheinfeld, Blicher en Alexander.

Omstreeks 1890 werd hier de eerste hengstenvereniging opgericht, die ter dekking stelde de hengst Magnaat. Dit was een beste hengst, doch z'n afstammelingen waren grote deugnieten, geen bruikbare paarden. In 1910 werd nogmaals een vereniging opgericht welke de bekende hengst Martinius aankocht, waarna een volgende combinatie Roland 111 exploiteerde, een zeer goede hengst, die echter niet wilde dekken. Daarna kwam Trio en toen Gambo.

Gambo was zelfs “Hofleverancier” zoals mevr. V.d. Steeg vertelde tijdens een radioverslag in het najaar van 1987. (Ze was vanuit het bejaardentehuis in Warffum weer even in haar oude vertrouwde omgeving).

“We hadden hier soms wel 60 merries.

Mijn man zei eens, als er nu nog een komt dan komt hij voor ons bed te staan.

De merries stonden bij ons in de schuur, op stal en in het weiland.

Er stonden ook wel merries bij andere boeren op stal” .

0510 Leven, wonen werken

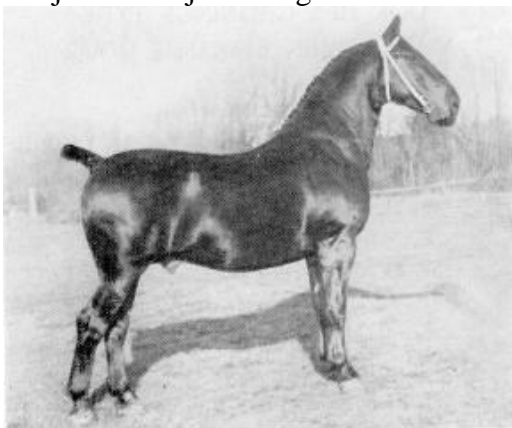
“Eens kwam er een bericht uit Den Haag, om een afspraak.
Toen de heren kwamen vroeg ik of ze een kop koffie wilden.
Er werd niet al te enthousiast op gereageerd.
Cognac hebben we ook wel.

Ze prefereerden een cognacje en vroegen of ze ook iets konden eten.
Dat kon ook.
En na gedane arbeid van Gambo vertrokken ze weer.
Zo was Gambo dus hofleverancier geworden.”

Gambo 325 A (geb. 1927) met zijn zonen Hendrik 362 A (geb. 1934),
Jaques 367 A (geb. 1935), Ilfons 375 A (geb. 1935) en Kambius 382
A (geb. 1936).

Maar niet alle deskundigen waren aanhangers van dit type – toen de mechanisatie doorzette, kregen zij uiteindelijk het gelijk aan hun zijde. De lijn van de beroemde Gambo kwam aan een zijden draadje te hangen

NWP hengst Kambius, geboren in 1936 was één van de elegantste nakomelingen van de zware Oldenburger.

0510 Leven, wonen werken

Al die nazaten van de fameuze stempelhengst Gambo uit Oldenburg, ze verdwenen van het toneel.

Dertig jaar na zijn dood was er nog maar één officiële mannelijke nakomeling: Baldewijn.

Er was echter een probleem: hij werd door het stamboek afgekeurd als dekhengst.

Gelukkig mochten Anneke Clason en Sietse Bottema – beiden medewerker aan de Groninger universiteit en initiatiefnemers van de Stichting Zeldzame Huisdierrassen – het paard stallen in een jeugdparc in Leek.

Landbouwminister Fons van der Stee maakte van zijn bevoegdheid gebruik de afgekeurde hengst toch een dekvergunning te geven.

Zo redde Baldewijn het Groningse paard,(donker)bruin of zwart gekleurd, met geringe witte aftekeningen.

De meerderheid ziet met tevredenheid terug op de heropstanding van het Groninger paard, dat eens in de twee jaar op Prinsjesdag samen met het Gelderse de gouden koets mag trekken.

Het Groninger paard.

Gegevens ontleend aan :

Landbouwvereniging Baflo-Den Andel

Verslag RTV Noord

Internet

L. B. Datema-Brugma, 2018